Initiatiefvoorstel VVD beleidsnota dierenbeleid Sittard-Geleen

Onderwerp
Opstellen beleidsnota dierenbeleid Sittard-Geleen.

Voorstel
De gemeenteraad wordt voorgesteld:

1. Het college opdracht te geven tot het opstellen van een beleidsnota dierenbeleid Sittard-Geleen.
2. Deze opdracht uit te besteden aan een daarin gespecialiseerd extern bureau/persoon teneinde de daarvoor benodigde expertise niet ten koste te laten gaan van de capaciteit van de eigen organisatie.
3. Dit extern bureau/persoon een op maat aangepaste basisnota dierenbeleid te laten opstellen.
4. De kosten van het laten opstellen van deze op maat aangepaste beleidsnota dierenbeleid te verwerken in de 1e rapportage 2026.

Toelichting voorstel
Inleiding
Dieren maken integraal deel uit van het leven in Sittard-Geleen. Ze zijn aanwezig in huiselijke kring, in de openbare ruimte, in het buitengebied én in de natuur. Gemeentelijke besluiten op het gebied van ruimtelijke ordening, natuurbeheer, veiligheid, handhaving, armoede en het sociaal domein hebben allemaal – direct of indirect – invloed op dieren. Een weloverwogen en samenhangend gemeentelijk beleid op dit terrein is daarom noodzakelijk.
De VVD stelt daarom voor dat Sittard-Geleen een integrale beleidsnota dierenbeleid ontwikkelt. Dit initiatiefvoorstel beoogt zowel het college als de raad te motiveren deze stap nú te zetten, en dit niet langer uit te stellen.

Van dierenwelzijn naar dierenbeleid
Eerder is vooral gesproken over ‘dierenwelzijn’. Wij kiezen er bewust voor om het te hebben over **dierenbeleid**. Waar ‘dierenwelzijn’ verwijst naar de toestand van het dier zelf, gaat ‘dierenbeleid’ over de rol van de gemeente: over taken, verantwoordelijkheden, afstemming, handhaving, communicatie, noodsituaties en meer. Het is een bestuurlijk instrument, en die bredere beleidsmatige benadering past beter bij wat er daadwerkelijk nodig is.

Coalitieakkoord 2022-2026
Op 12 juli 2022 is, via een bijna unaniem aangenomen amendement, aan het coalitieakkoord toegevoegd dat onderzocht wordt hoe het dierenwelzijnsbeleid kan worden versterkt. Het college heeft deze opdracht overgenomen. Diverse gemeenten, zoals Maastricht en Purmerend, hebben al jaren geleden een beleidsnota op dit vlak vastgesteld. In Sittard-Geleen ontbreekt zo'n kader nog altijd.
De VVD heeft het college hier de afgelopen jaren meermalen aan herinnerd. Aanvankelijk werd Q4 2024 genoemd als streefdatum, later Q1 2025. Die termijn is nu opnieuw opgeschoven. De huidige stand van zaken is dat het college intern onderzoekt waar de uitvoering van dierenbeleid binnen de organisatie is belegd en wat er momenteel hierover al is vastgelegd. De resultaten van dat onderzoek worden pas in de zomer van 2025 verwacht. Tot dat moment gebeurt er inhoudelijk niets.

Waarom nu handelen?
We begrijpen dat er in het begin van deze collegeperiode sprake was van een breed personeelstekort. Inmiddels is de druk op de organisatie enigszins afgenomen, maar er is nog steeds sprake van een volle agenda bij ambtelijke afdelingen. Dierenbeleid vraagt om tijd, afstemming en inhoudelijke doorvertaling naar meerdere beleidsvelden.
De VVD stelt daarom voor om de ambtelijke organisatie **te ontlasten door het opstellen van de beleidsnota uit te besteden aan een gespecialiseerd extern bureau**. Dit is een praktische en bewezen aanpak, zoals ook de gemeente Maastricht succesvol heeft gedaan (bijlage 1). Door deze keuze kan het college uitvoering geven aan de eerder gedane toezegging, zonder extra druk te leggen op de interne capaciteit.
Daarnaast geldt: de financiële ruimte is er nu – via de reserves van de jaarrekening 2024. Als we wachten tot na het zomerreces, is het risico reëel dat deze ruimte verdwijnt. Met dit voorstel benutten we het momentum, zowel inhoudelijk als financieel.

Wat willen we laten opstellen?
Wij pleiten voor het laten opstellen van een **op maat aangepaste basisnota dierenbeleid**, gebaseerd op een recent ontwikkelde conceptnota die speciaal voor Nederlandse gemeenten is ontworpen. Deze nota is beschikbaar als professioneel sjabloon, met inhoudelijke diepgang, structuur en modulair opgebouwde thema's. Denk aan:

- Wet- en regelgeving (nationaal, Europees, grensoverschrijdend);
- Huisdierbeleid;
- Wilde dieren en exoten;
- Incidenten en crisisaanpak;
- Dierenasiel, opvang en samenwerking met partners;

- Dieren in de openbare ruimte en bij evenementen;
- Preventie van overlast en educatie.

Deze ‘basisnota dierenbeleid’ is ontworpen om gemeenten zoals de onze te ondersteunen bij het realiseren van samenhangend beleid, en wordt breed erkend als inhoudelijk en praktisch uitgangspunt.

Waarom maatwerk voor Sittard-Geleen?

Onze gemeente kent unieke omstandigheden. We liggen tussen twee landen in – met elk hun eigen dierenbeleid en wetgeving. Dit zorgt voor grensoverschrijdende risico’s zoals bij Afrikaanse varkenspest, illegale hondenhandel of ongewenste diersoorten zoals wasberen. Daarnaast hebben we stad én platteland, vijf landschappelijke typen, riviernatuur, een groot dierenasiel en een drukke infrastructuur.
Kortom: onze lokale situatie is te complex voor een standaardaanpak. Daarom is een op maat aangepaste nota essentieel. Alleen dan sluiten we aan bij wat in Sittard-Geleen écht nodig is.

Over versnippering en samenhang

Dieren raken vele domeinen: openbare orde en veiligheid (bijtincidenten), het sociaal domein (hulpdieren), communicatie (voorlichting), handhaving (dier gerelateerde regelgeving), ecologie (wilde dieren) en meer. De huidige taakverdeling binnen de organisatie is niet helder en leidt tot versnippering.
Het onderzoek van het college naar deze taakverdeling is nuttig, maar moet wél gevolgd worden door een duidelijke, samenhangende visie. Door nu al opdracht te geven voor het opstellen van een beleidsnota, creëren we een leidend document waaruit ook het vervolg kan voortvloeien: samenwerking, taakverdeling en uitvoering.

Financiën

Aan dit voorstel zijn financiële consequenties verbonden. Dit zijn de kosten van het inhuren van externe expertise. Hierin kan gekozen worden voor verschillende gradaties van inhuur:

1. Alleen hulp bij het opstellen van een basisnota. Een compleet kant-en-klaar basisdocument voor dierenwelzijnsbeleid. Dit is een algemene nota dierenwelzijn op basis van de nieuwste inzichten, wetgeving en best practices, door het externe bureau ontwikkeld.
2. Een op maat aangepaste basisnota voor dierenwelzijn specifiek voor de gemeente. De basisnota wordt daarbij als vertrekpunt genomen en aangevuld en aangepast aan de lokale bekende informatie. Zo worden zaken toegevoegd als samenwerkingen met de bekende dierenhulporganisaties, specifieke APV-regelgeving en meer informatie die op de gemeentelijke website te vinden is.

3. Een intensief, gezamenlijk traject om tot een volledig Nota Dierenwelzijn te komen, in co creatie tussen de gemeente en de extern adviseur.

De VVD stelt voor om te kiezen voor de variant waarbij de speciaal ontwikkelde basisnota wordt aangepast aan de lokale situatie (**optie 2**). Dit is een evenwichtige oplossing die zorgt voor kwaliteit en snelheid, zonder langdurige trajecten te hoeven doorlopen.
De exacte inhoud en werkwijze van deze optie is opgenomen in **bijlage 2**, waarin de verschillende varianten overzichtelijk zijn uitgewerkt.
De kosten van deze optie, € 17.500 ex Btw, kunnen worden gedekt uit de beschikbare reserves van de jaarrekening 2024. Door dit nu vast te leggen, behouden we de regie en zorgen we voor continuïteit.

Conclusie
Het is tijd om onze bestuurlijke verantwoordelijkheid te nemen. We hebben als raad en college afgesproken dat dierenbeleid op de agenda staat. De urgentie is er, de instrumenten zijn beschikbaar, de middelen zijn er – maar de tijd dringt. Door nu te handelen, voorkomen we verdere vertraging en benutten we de kans om dit onderwerp structureel goed te regelen.
Met dit voorstel zorgen we ervoor dat dierenbeleid in Sittard-Geleen geen open eind blijft, maar een concreet, gedragen en samenhangend onderdeel wordt van onze gemeentelijke koers

Indiener,

Eefje Joosten, fractievoorzitter VVD

Mede-indiener,

Wil Paauwe, fractievoorzitter Stadspartij

Bijlagen
1. Voorbeeldnota dierenwelzijn gemeente Maastricht
2. Nota dieren offerte product en dienstverlening